

คำนำ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในโครงการ “**หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน**” เป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะบริหารจัดการให้เกิดการดำเนินการและเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นภารกิจที่จะสร้างเสริมหล่อหลอมให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะตามภาพความสำเร็จที่กำหนดด้วยความมุ่งมั่นของครูและผู้บริหารมืออาชีพภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานระดับพื้นที่และศูนย์บริหารโครงการ “**หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน**”

เอกสาร **บูรณาการอย่างไร...ให้ถึงฝัน** เป็นสื่อที่จะช่วยให้เห็นแนวทางการบริหารจัดการการดำเนินงานและตัวอย่างของการบูรณาการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์มีทักษะการดำรงชีวิต สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สร้างงาน สร้างอาชีพ มีความเป็นไทยและภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมไทย เนื้อหาสาระที่จัดนำเสนอในเอกสารจึงมีทั้งในส่วนของหลักการ แนวคิด และตัวอย่างการนำไปปฏิบัติซึ่งสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องสามารถศึกษาเรียนรู้และนำไปปรับใช้กับบริบทของสถานศึกษา ในโครงการฯ ได้ตามความเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์บริหารโครงการ “**หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน**” ขอขอบคุณ คณะทำงานฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งผู้บริหาร ครูอาจารย์ ศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่มีส่วนร่วมจัดทำเอกสาร บูรณาการอย่างไร...ให้ถึงฝัน เล่มนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ หวังว่าเอกสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานตลอดจนผู้ที่สนใจตามสมควร

(นางพรนิภา ลิ้มพยอม)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

เอกสารการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นภายใต้โครงการ “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” ประกอบด้วยเอกสารพัฒนาความรู้ความเข้าใจและเอกสารแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนและการจัดการเรียนรู้ รวม 8 เล่ม ได้แก่

1. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนในโครงการ “หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ”
2. การวัดและประเมิน... ภาพความสำเร็จสถานศึกษา
3. นวัตกรรมอย่างไร...ให้ถึงฝัน
4. สานฝัน...ด้วยการคิด
5. ทักษะการดำรงชีวิต..เสริมสร้างคุณภาพเด็กไทย
6. ปฏิรูปครู...สู่ฝัน
7. แนวการจัดการกิจกรรมการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารและการค้นคว้า
8. สืบสานความเป็นไทย

เอกสารดังกล่าวจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” ซึ่งโรงเรียนอื่นๆ สามารถศึกษาค้นคว้าได้ทั้งจากเอกสารและทางเว็บไซต์ของโครงการ “หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน”

ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
ศูนย์บริหารโครงการ “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน”

สารบัญ

คำนำ

คำชี้แจง

สารบัญ

ตอนที่ 1	บูรณาการ...ให้ถึงฝัน	1
☞	บูรณาการ : กลยุทธ์หลักของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้	2
☞	การพัฒนาการจัดการเรียนรู้...สู่ภาพความสำเร็จของโรงเรียน ในโครงการ “ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ”	3
☞	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนในโครงการ “ หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ”	4
☞	การบูรณาการหลักสูตรสู่การจัดการกระบวนการเรียนรู้	5
☞	เหตุใดบูรณาการ...จึงเป็นคำตอบสำคัญ	6
ตอนที่ 2	จับมือประสาน...สร้างฝันให้เป็นจริง	9
☞	การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในโรงเรียน	10
☞	แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ	11
☞	ทุกฝ่ายร่วมสร้างสรรค์ “ บูรณาการ ”	12
ตอนที่ 3	บูรณาการ...ผ่านรูปแบบที่หลากหลาย	15
☞	แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ	16
☞	รูปแบบการบูรณาการหลักสูตร	17
1)	การบูรณาการแบบประสมสาระ	17
	(Multidisciplinary Approach)	
☞	การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ (Intradisciplinary Approach)	18
☞	การบูรณาการแบบสอดแทรก (Fusion)	21
☞	การบูรณาการโดยเน้นการเรียนรู้เกี่ยวกับให้บริการ (Service Learning)	23

↖	การบูรณาการแบบศูนย์การเรียนรู้หรือคู่ขนาน (Learning Center / Parallel Disciplines)	24
↖	การบูรณาการแบบหน่วยที่ยึดหัวเรื่องเป็นหลัก (Theme-Based Units)	25
2)	การบูรณาการแบบถ่ายโยงแนวคิดหรือ ทักษะหลักระหว่างสาระ (Interdisciplinary Approach)	27
3)	การบูรณาการแบบข้ามสาระสู่ชีวิตจริง (Transdisciplinary Approach)	30
↖	การเรียนรู้โดยโครงงาน	30
↖	การปรับแต่งเพิ่มเติมหลักสูตร	32
ตอนที่ 4	บูรณาการ...อิงมาตรฐาน	33
↖	การบูรณาการหลักสูตรอิงมาตรฐาน	34
↖	การเทียบเคียงหลักสูตร	35
↖	แนวทางการตีความและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้	36
↖	กรอบการวิเคราะห์ ู้ / ทำ / เป็น (Know / Do / Be)	36
↖	การจัดทำผังหลักสูตร (Curriculum Mapping)	39
↖	การสำรวจและจัดกลุ่มผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/ รายภาคเพื่อการบูรณาการ	41
↖	การตรวจสอบและจัดกลุ่มผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแนวดั้ง และแนวนอน	42
↖	ขั้นตอนการสำรวจและจัดกลุ่มผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/ รายภาคเพื่อกำหนดทักษะที่จะเป็นแกนบูรณาการ	43
↖	ขั้นตอนการสำรวจ และจัดกลุ่มผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อกำหนดความคิดรวบยอดที่เป็นแกนบูรณาการ	48
ตอนที่ 5	บริหารจัดการ...เพื่อบูรณาการ	53
↖	กระบวนการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	54
↖	ผู้บริหารสถานศึกษากับการบูรณาการ	55
↖	กระบวนการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	56

- ◀ การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้
 แบบบูรณาการสำหรับโรงเรียนในโครงการ
 “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” 59
- ◀ ผู้บริหารกับกระบวนการบริหารจัดการการจัดการเรียนรู้
 แบบบูรณาการโรงเรียนในโครงการ
 “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” 61

ตอนที่ 6 ตัวอย่างเพื่อเรียนรู้...ก้าวสู่ฝัน 63

ตัวอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

- ◀ ด้านการคิดวิเคราะห์ 64
- ◀ ด้านการมีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่มั่นใจตนเอง 73
- ◀ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร 83
- ◀ ด้านคนดีมีคุณธรรม 97
- ◀ ด้านการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 109
- ◀ ด้านการสืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยอย่างมั่นใจในตนเอง 119

บรรณานุกรม 129

ภาคผนวก 135

- ◀ รายชื่อคณะผู้จัดทำ 136

